

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหาร
จัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษา
ตอนต้นสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา*

DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT MODEL FOR
ENHANCING EXECUTIVE FUNCTION OF EARLY ELEMENTARY SCHOOL
STUDENTS UNDER THE OFFICE OF THE PRIVATE EDUCATION
SONGKHLA PROVINCE

พรฟ้า ทองสุข*

Pornfa Tongsuk*

ชนิษฐา สาลีหมัด

Khanittha Saleemad

คณะบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

The Graduate School Srinakharinwirot University, Bangkok, Thailand

*Corresponding author E-mail: Pornfapramanda@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้าง
ความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษา
ตอนต้นสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา 2) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการ
จัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function)
ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา โดยใช้
วิธีการดำเนินการวิจัยแบบวิจัยและพัฒนา (Research and Development) การดำเนินการ
วิจัย 2 ระยะ ได้แก่ระยะที่ 1 สร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ระยะที่ 2 ศึกษาผลการใช้
รูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3
โรงเรียนรพพัฒน์ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 31 คน ได้มาด้วย
วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
แบบสังเกตพฤติกรรมแบบมาตราวัดรูปรี (Scoring Rubric) แบบสะท้อนคิดของผู้เรียน
(Reflection note) ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิง

* Received 30 April 2023; Revised 23 May 2023; Accepted 26 May 2023

คุณภาพ และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวที่มีการวัดซ้ำ (One-way repeated measure ANOVA) สำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ ผลการวิจัยการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้พบว่า 1.รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลามี 4 ขั้นคือ 1.ขั้นเรียนรู้(Learn) 2.ขั้นวางแผน(Plan) 3.ขั้นปฏิบัติ(Do) 4.ขั้นสะท้อน(Reflect) 2. ผลศึกษาการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จากการวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตนทั้ง 4 ครั้งสูงขึ้นตามลำดับ การประเมินครั้งที่ 1 มีค่าคะแนนเฉลี่ย = 30.67 การประเมินครั้งที่ 2 มีค่าคะแนนเฉลี่ย = 32.51 การประเมินครั้งที่ 3 มีค่าคะแนนเฉลี่ย = 37.67 และการประเมินครั้งที่ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย= 37.77

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้ , ความสามารถคิดบริหารจัดการตน ,นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

Abstract

This article aims to develop a learning management model enhancing the ability to think and manage themselves (Executive Function) of early elementary school students under The Office Of The Private Education Songkhla Province and the ability to think about managing themselves (Executive Function) of early elementary school students. The research was carried out in 2 phases, i.e. phase 1 creating and developing the learning management model, and phase 2 studying the results of using the learning management model. The sample is 31 students in Grade 2/3 who are studying in the first semester of the academic year 2022 at Worapat School obtained by multi-stage random sampling. Tools used to collect information include: Behavior observation form, Scoring Rubric, reflective form of learners, which Data analysis was performed using content analysis for qualitative data. and one-way repeated measure ANOVA for quantitative data. The research results of learning management model development found that the learning management model enhancing the ability to think and manage themselves (Executive Function) of early elementary school students has 4 stages: 1. Learn 2. Plan 3. Do 4. Reflect. In addition, the results of using the learning management model were higher in all 4 cognitive ability measurements respectively. The first assessment had a mean score of 30.67, second had a mean score of 32.51, third had a mean score of 37.67, and forth had a mean score of 37.77.

Keyword: Learning Management Model, Executive Function, Early Elementary School Students

บทนำ

ความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) คือ กระบวนการทำงานของสมองระดับสูงเป็นโครงสร้างใหญ่ทางปัญญาที่ครอบคลุมกระบวนการในการสร้างสติปัญญา เป็นทักษะการคิดขั้นสูงของสมองมนุษย์เราความสามารถคิดบริหารจัดการตนนั้นควบคุมโดยสมองส่วนหน้าสุด (prefrontal cortex) มีหน้าที่เกี่ยวกับการควบคุมความคิด การตัดสินใจ ซึ่งจะส่งผลต่อการแสดงออกของอารมณ์และการกระทำ (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561a) ซึ่งมนุษย์ไม่ได้เกิดมาพร้อมกับสมองที่พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพดังนั้นเด็ก ๆ จึงไม่ได้เกิดมาพร้อมกับทักษะเหล่านี้ แต่มีความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนา (DiTullio, G., 2018) ความสามารถคิดบริหารจัดการตนนั้นมีองค์ประกอบมากมายอยู่หลายทักษะตามแนวคิดทฤษฎีของแต่ละนักการศึกษา องค์ประกอบของความสามารถคิดบริหารจัดการตนนั้นแบ่งออกเป็น 2 องค์ประกอบใหญ่ด้วยกันคือ องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับทางด้านสติปัญญา และองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องทางด้านพฤติกรรม นั้นหมายความว่าความสามารถคิดบริหารจัดการตนเป็นกระบวนการทางปัญญาที่จำเป็นสำหรับการควบคุม การเลือกและการตรวจสอบพฤติกรรมที่ประสบความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่เป็นกระบวนการทางปัญญาขั้นพื้นฐาน มี 3 องค์ประกอบหลัก คือ 1. ความจำใช้งาน (Working Memory) 2. การการยั้งคิด ไตร่ตรอง (Inhibitory) ควบคุมตนเองยับยั้งพฤติกรรมและ 3. ความยืดหยุ่นความคิด (Cognitive Flexibility) องค์ประกอบขั้นพื้นฐานทั้ง 3 นี้ที่จะนำมาซึ่งองค์ประกอบด้านอื่นๆในลำดับที่สูงกว่าที่จะถูกสร้างขึ้นอีกหลายด้านพร้อมๆ กันเช่น การวางแผน (planning) ความฉลาดที่ลื่นไหล (fluid intelligence) การใช้เหตุผลและการแก้ปัญหา (reasoning and problem-solving) (Psychol., 2012)

ความสามารถคิดบริหารจัดการตนสามารถพัฒนาเพิ่มขึ้นได้ตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยผู้ใหญ่และการเพิ่มขึ้นของทักษะดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับความพร้อมทางการเรียนของเด็กมากกว่าสติปัญญา (Intelligence Quotient : IQ) ผลทดสอบทางสติปัญญาเป็นการวัดสิ่งที่เรียกว่า “ความสามารถทางปัญญาที่ตกผลึกแล้ว” (Crystallized Intelligence) เป็นการเรียกข้อมูลในสิ่งที่เรียนไปเรียบร้อยแล้วหรือเน้นในด้านความจำ แต่ความสามารถคิดบริหารจัดการตน คือ ความสามารถในการใช้สิ่งที่เรารู้แล้วนำมาสร้างสรรค์ใหม่ หรือนำมาแก้ปัญหาซึ่งเป็น “ความสามารถทางเชาว์ปัญญา” (Fluid Intelligence) (Canet Juric Lorena et al., 2013) ความสามารถคิดบริหารจัดการตนยังมีความเชื่อมโยงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Canet Juric Lorena et al., 2013) และมีความสำคัญต่อความสำเร็จด้านการเรียน โดยเฉพาะการอ่าน การ

คำนวณและผลการเรียนทุกระดับจนถึงมหาวิทยาลัย (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561b) ความสามารถคิดบริหารจัดการตนได้เริ่มต้นพัฒนาตั้งแต่หลังจากที่ทารกคลอดไม่นานโดยมีวัย 3 ถึง 5 ปีเป็นช่วงเวลาแห่งโอกาสที่สำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาทักษะเหล่านี้ (C. o. t. D. C. a. H. University) ถึงแม้ว่าความสามารถคิดบริหารจัดการตนจะมีอัตราการพัฒนาที่สูงมากในช่วงวัยเด็ก 3-5 ปีแต่การพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนก็ยังที่จะสามารถพัฒนาต่อเนื่องไปจนถึงวัยรุ่น วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้นได้ ถึงแม้ว่าอัตราการพัฒนาจะไม่สูงมากเท่ากับการพัฒนาในช่วงวัยเด็ก 3-5 ปีก็ตาม (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561b) ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบด้านความจำใช้งาน (working memory) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการดำเนินงานด้านความรู้ที่ซับซ้อนมากขึ้น ระดับความจำในการทำงาน (working memory) ที่เพิ่มขึ้นมีผลต่อการทำงานในทุกองค์ประกอบของความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Canet Juric Lorena et al., 2013) และจะค่อยๆพัฒนาตลอดเวลาตั้งแต่ช่วงวัยเด็กไปจนถึงช่วงวัยรุ่น ด้านความยืดหยุ่นความคิด (Cognitive Flexibility) แทบจะไม่ปรากฏก่อนอายุ 4 หรือ 5 ขวบ (Monica eileen wolfe, 2004) จะปรับปรุงเมื่ออายุ 6 ขวบและบรรลุระดับผู้ใหญ่เมื่อประมาณอายุ 10 ปี (Rosseli et al., 2019) การยับยั้งคิด ไตร่ตรอง (Inhibitory Control) จะพัฒนามากขึ้นเมื่ออายุ 12 ปี (García et al, 2013)

จากรายงานสรุปผลการประเมินโครงการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนปฐมวัยระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ที่จัดทำโดยสถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัยด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน องค์ประกอบพื้นฐาน ที่ประกอบด้วย 1.ความจำใช้งาน 2.การยับยั้งคิด ไตร่ตรอง 3.ความยืดหยุ่นความคิด นักเรียนร้อยละ 80.27 ได้รับผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ดีหมายความว่าเด็กแสดงพฤติกรรมด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนร้อยละ 19.73 ได้รับผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์พอใช้หมายความว่าเด็กแสดงพฤติกรรมด้วยตนเองเป็นบางครั้ง แต่เมื่อทำการประเมินในนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2563 ที่เคยผ่านการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนพบว่าผลการประเมินองค์ประกอบพื้นฐานทั้ง 3 ด้านนั้นลดลงอย่างต่อเนื่อง นักเรียนที่ได้รับผลการประเมินอยู่เกณฑ์ดีลดลงเหลือเพียงร้อยละ 50 และยังมีนักเรียนได้รับผลการประเมินอยู่ในเกณฑ์ปรับปรุงเพิ่มขึ้นอีกด้วย จากรายงานสรุปผลการประเมินดังกล่าวทำให้พบว่า การที่นักเรียนขาดการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนอย่างต่อเนื่องมีผลทำให้ความสามารถคิดบริหารจัดการตนนั้นลดลง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถคิดบริหารจัดการตนทำให้เราเข้าใจในกระบวนการทำงานของสมองมนุษย์ที่เรียกว่า ความสามารถคิดบริหารจัดการตนอย่าง

ชัดเจนมากยิ่งขึ้น มีข้อค้นพบที่ยืนยันให้เห็นว่าองค์ประกอบความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่มีความสำคัญเป็นพื้นฐานที่เด็กควรจะได้รับการพัฒนาในลำดับแรกนั้นมีด้วยกัน 3 องค์ประกอบ คือ 1.ความจำใช้งาน (Working Memory) 2.การยับยั้งคิด ไตร่ตรอง (Inhibitory Control) และ 3.ความยืดหยุ่นความคิด (Cognitive Flexibility) ซึ่งงานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งที่จะศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น ซึ่งนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นในวัย 7-12 ปี นั้น เป็นวัยที่มีพัฒนาการที่ดีขึ้นทั้ง 4 ด้าน มีร่างกายที่แข็งแรงกว่าช่วงวัยที่ผ่านมา ควบคุมร่างกายได้ดีขึ้น มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ เป็นรูปธรรม สนใจอยากเรียนรู้ในวัฒนธรรมกลุ่ม มีความคิดที่ยืดหยุ่นและควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดี (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561b) จึงทำให้เป็นวัยที่มีความพร้อมที่จะได้รับการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนในระดับที่สูงขึ้น นอกเหนือจากองค์ประกอบพื้นฐานที่กล่าวข้างต้น องค์ประกอบของความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่จะพัฒนาเพิ่มขึ้นในนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นมีอีก 2 องค์ประกอบคือ 1.การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) 2. การวางแผน จัดระบบดำเนินการ (Planning & Organizing) ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา เพื่อที่จะเป็นการรักษาระดับองค์ประกอบพื้นฐานทั้ง 3 ด้านที่กล่าวมาไม่ให้ลดลงหรือขาดหายไป พร้อมทั้งพัฒนาองค์ประกอบในทักษะที่สูงขึ้นอีกด้วย เพื่อให้เด็กนักเรียนมีความสามารถคิดบริหารจัดการตนสมตามระดับวัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา
2. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยออกแบบขั้นตอนการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 สร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

1. ทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และแนวคิดการบริหารจัดการตนจากเอกสาร บทความ งานวิจัยทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ จากการศึกษาทบทวนได้ข้อมูลว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน(Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนสงขลา ได้พัฒนามาจากแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ทั้ง 4 คือ 1.ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาของเพียเจต์ (Piaget's Cognitive Development Theory) 2.ทฤษฎีวัฒนธรรมเชิงสังคมของวิกทอทสกี (Lev Vygotsky) 3.การสะท้อนคิด (Reflection) 4.แนวคิด ทฤษฎีพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function)

2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยมีประเด็นคำถามเกี่ยวกับการสร้างหรือการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น การหาคุณภาพเครื่องมือนี้ได้ดำเนินการโดยการนำข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้สัมภาษณ์กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบคุณภาพของการใช้ภาษาในข้อคำถาม

3. ดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

3.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านความสามารถคิดบริหารจัดการตน มีประสบการณ์ด้านการพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนไม่ต่ำกว่า 5 ปี

3.2 นักการศึกษาด้านการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น มีประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้นไม่ต่ำกว่า 5 ปี

4. นำข้อมูลทั้ง 2 ส่วน ที่ได้จากการสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมาใช้ในการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้

5. ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยนำแนวคิดที่ได้มากำหนดกรอบแนวคิดและองค์ประกอบของรูปแบบจนได้ร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนสงขลา ประกอบด้วยหลักการจัดการเรียนรู้ 5 ข้อ มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เรียนรู้ (Learn) ขั้นที่ 2 วางแผน (Plan) ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ (Do) ขั้นที่ 4 ประเมินตน (Reflect)

6. ดำเนินการสร้างต้นแบบเครื่องมือประกอบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ คู่มือการจัดการเรียนรู้ และเครื่องมือสำหรับการวัดและประเมินผลได้แก่ แบบสังเกตพฤติกรรมแบบมาตราวัดระบุโรค

(Scoring Rubric) และแบบสะท้อนคิดของผู้เรียน โดยนำเทคนิคและหลักการในการทำการวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม (Participatory Action Research-PAR) เข้ามาใช้ ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัยคือครูผู้สอนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3 ประจำปีการศึกษา 2565 และครูประจำชั้นเรียนประถมศึกษาปีที่ 2/3 เทคนิคดังกล่าวคือ แนวทางการประสานทางวิชาการ (Technical collaborative approach) และหลัก 4 ประการคือ 1.หลักความสัมพันธ์ 2.หลักการสื่อสาร 3.หลักการมีส่วนร่วม 4.หลักการรวมไว้

ระยะที่ 2 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

1. ผู้วิจัยดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2/3 ศึกษาอยู่ที่โรงเรียนวรพัฒน์ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 1 ห้องเรียน 31 คน

2. ผู้วิจัยติดต่อขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล

3. ขอความยินยอมจากกลุ่มตัวอย่างทำเอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัยและหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วมการวิจัย

4. ผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานเอกชนจังหวัดสงขลา เป็นระยะเวลา 13 คาบเรียน คาบเรียนละ 50 นาที จัดการเรียนรู้สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 1 คาบเรียน โดยทำการประเมินความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียนก่อนการเรียนรู้ 1 ครั้ง และเมื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามขั้นตอนของรูปแบบจะมีการประเมิน รวมการประเมินหลังการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 3 ครั้ง โดยมีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ

4.1 คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

4.2 เอกสารประกอบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ ใบความรู้ และสื่อประกอบการจัดการเรียนรู้

4.3 เครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ประกอบด้วย แบบทดสอบแบบสังเกตพฤติกรรมแบบมาตราวัดรูป (Scoring Rubric) และแบบสะท้อนคิดของผู้เรียน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) จากผลการประเมินความสามารถคิดบริหารจัดการตนเอง โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวที่มีการวัดซ้ำ (One-way repeated measure ANOVA) เป็นการเปรียบเทียบความแปรปรวนของคะแนนความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองของนักเรียนที่ได้จากการวัดในแต่ละช่วงเวลาโดยวิเคราะห์ในภาพรวม ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินจะพิจารณาจากระดับความสามารถคิดบริหาร

จัดการตนของนักเรียนในแต่ละช่วงเวลาในภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.2 การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ที่ได้จากแบบบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้และแบบบันทึกการสะท้อนคิดของผู้เรียน

6. สรุปผลและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนสงขลา มีผลการวิจัยดังนี้

1. ผลการสร้างและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนสงขลา ประกอบไปด้วยหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5 ข้อดังนี้

1. จัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ กิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนใช้กระบวนการทางปัญญาได้คิดเกิดการเรียนรู้ มีหลักการความรู้ในเรื่องนั้นๆอย่างถูกต้อง

2. กระบวนการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ โดยเริ่มจากวางแผนงาน เพื่อกำหนดเป้าหมายและวิธีการดำเนินงาน เป็นการเชื่อมโยงความรู้ทางหลักการทฤษฎีสู่การลงมือปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่ทำทลาย ลองผิดลองถูกเป็นการพัฒนาทักษะความสามารถคิดบริหารจัดการตน

3. เน้นการเรียนรู้ผ่านกระบวนการกลุ่ม สนับสนุนนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีประสบการณ์การเรียนรู้จากผู้ที่มีความสามารถมากกว่า

4. บทบาทของครูผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการทางปัญญา โดยใช้คำถามเป็นตัวกระตุ้น ครูจะเป็นผู้ดูแลและคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อเห็นว่านักเรียนนั้นต้องการ

5. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้จะเป็นการประเมินตามสภาพจริงผู้สอนและนักเรียนจะประเมินร่วมกัน ผู้สอนจะประเมินนักเรียนเป็นระยะเพื่อดูพัฒนาการ ประเมินจากการสังเกตพฤติกรรม กระบวนการทำงานและผลงาน นักเรียนจะร่วมประเมินเมื่อสิ้นสุดกระบวนการเรียนรู้ สะท้อนคิดให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งในด้านการจัดการเรียนรู้และประเมินตนเอง

ขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนสงขลา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่

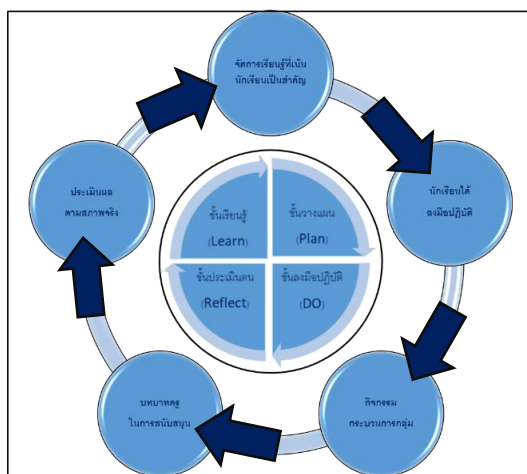
ขั้นที่ 1 เรียนรู้ (Learn) หมายถึงขั้นตอนการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีหลักการความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นอย่างถูกต้อง สามารถจดจำความรู้และนำไปใช้ในการทำงาน การแก้ปัญหา

ขั้นที่ 2 วางแผน (Plan) หมายถึงขั้นตอนในการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนนำพื้นฐานความรู้ที่มีมาประยุกต์ใช้ร่วมกันวางแผนในการทำงาน บริหารจัดการตน จัดงาน ฝึกวางแผน กำหนดเป้าหมาย รายละเอียดของงานขั้นตอนในการทำงาน

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ (Do) หมายถึง ขั้นตอนที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยมีครูเป็นผู้ดูแลสนับสนุนชี้แนะ

ขั้นที่ 4 ประเมินตน (Reflect) หมายถึงขั้นตอนที่ให้นักเรียนได้สะท้อนข้อมูลในการประเมินตนเอง ประเมินงานตามสภาพความเป็นจริง มีเหตุและผล ว่าเพราะอะไรที่ทำให้เราไปสู่เป้าหมายได้ และอะไรที่ทำให้เราไม่สามารถไปสู่เป้าหมายได้ เพื่อจะได้รู้จักตนเองและปรับปรุง

ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนสงขลา ซึ่งประกอบไปด้วยหลักการ 5 ข้อ มีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้น ดังภาพประกอบ

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

2. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

2.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นว่าด้วยเมตริกซ์ความแปรปรวนของการวัดทั้ง 4 ครั้ง (Mauchly's Test of Sphericity) มีรายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำความสามารถคิดบริหารจัดการตน

Mauchly's W	Approx. Chi-Square	df	p	Epsilon ^b		
				Greenhouse-Geisser	Huynh-Feldt	Lower-bound
.457	22.506	5	.000	.749	.813	.333

จากตาราง ผลการทดสอบเมชีลี (Mauchly's Test) ของคะแนนความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นเพื่อพิจารณาเมตริกซ์ความแปรปรวนพบว่า ค่าสถิติ Mauchly's W เท่ากับ .457 ค่า Approx. Chi-Square เท่ากับ 22.506 และค่า p เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงทำให้ไม่เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น ดังนั้น การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น จึงต้องใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisserแทนการประมาณค่าแบบ Sphericity Assumed ซึ่งมีรายละเอียดดังตารางนี้

ตาราง ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น จากการวัดซ้ำทั้งหมด 4 ครั้ง

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถคิดบริหารจัดการตน

แหล่งความแปรปรวน		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.	Partial Eta Squared
Time	Greenhouse-Geisser	1217.065	2.247	541.691	79.645	.000	.726
Error(Time)	Greenhouse-Geisser	458.435	67.404	6.801			

จากตาราง จะเห็นได้ว่าผลการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น จากการวัดซ้ำทั้งหมด 4 ครั้งโดยใช้การประมาณค่าแบบ Greenhouse-Geisser พบว่าค่า p เท่ากับ .000 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 ดังนั้น จากค่าเฉลี่ยของการทดสอบทั้ง 4 ครั้ง มีการทดสอบอย่างน้อยหนึ่งคู่ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงมีการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่เพื่อพิจารณาหาคู่ที่มีความแตกต่างต่อไปด้วยวิธีการ LSD ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

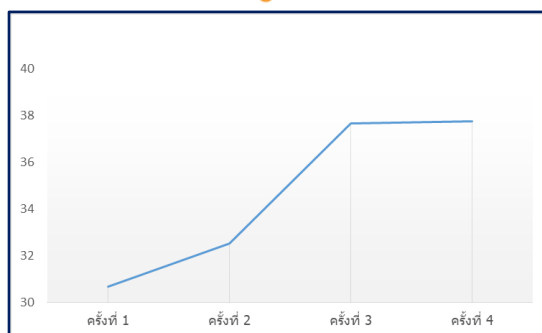
ตาราง แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 3 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนความสามารถคิดบริหารจัดการตน

	ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4
ครั้งที่ 1	0.000	-1.839*	-7.000*	-7.097*
ครั้งที่ 2		0.000	-5.161*	-5.258*
ครั้งที่ 3			0.000	-.097
ครั้งที่ 4				0.000

จากตาราง ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของคะแนนความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นจากการวัดครั้งที่ 1 2 และ 3 พบว่า ภาพรวมค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างตามช่วงเวลาคะแนนการวัดในครั้งหลังจะมีค่ามากกว่าการวัดครั้งก่อน

โดยจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (One-way repeated measure ANOVA) พบว่า เมื่อพิจารณาค่าคะแนนเฉลี่ยความสามารถคิดบริหารจัดการตนตั้งแต่จัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นในคาบเรียนที่ 1-13 ของการจัดการเรียนรู้ พบว่า ความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามลำดับ ดังแสดงในภาพประกอบนี้

ภาพที่ 2 แสดงคะแนนเฉลี่ยความสามารถคิดบริหารจัดการตนจากการประเมิน 4 ครั้ง

จากคะแนนเฉลี่ยความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นที่ได้จากการประเมิน 4 ครั้ง พบว่านักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นมีผลคะแนนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นตามลำดับ ในการประเมินครั้งที่ 1 ก่อนการจัดการเรียนรู้ นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถคิดบริหารจัดการตนอยู่ในระดับน้อยที่สุด คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.67 เมื่อดำเนินการทดลองจัดการเรียนรู้ครบ 5 คาบเรียนมีการประเมินครั้งที่ 2 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 32.51 ดำเนินการทดลองจัดการเรียนรู้ครบ 10 คาบเรียนมีการประเมินในครั้งที่ 3 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.67 ในการประเมินครั้งนี้ค่าคะแนนมีการเปลี่ยนแปลงมากที่สุด และเมื่อดำเนินการทดลองจัดการเรียนรู้ครบ 13 คาบเรียนได้ประเมินครั้งที่ 4 นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.77

ผู้วิจัยพบว่านักเรียนทั้ง 31 คนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น มีพัฒนาการของความสามารถคิดบริหารจัดการตนที่ดีขึ้นตั้งแต่ได้รับการจัดการเรียนรู้ใน 5 คาบเรียนแรก และจะพบว่านักเรียนมีการพัฒนาของความสามารถคิดบริหารจัดการตนอย่างต่อเนื่องสามารถเห็นพัฒนาการได้อย่างชัดเจนเมื่อผ่านการเรียนรู้ไปแล้ว 10 คาบเรียน ซึ่งหมายความว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นได้

อภิปรายผล

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนสงขลา อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการ (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนสงขลา พบว่ามีหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5 ข้อ ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ กระบวนการเรียนรู้เน้นให้นักเรียนได้เป็นผู้ลงมือปฏิบัติ โดยผ่านกระบวนการกลุ่มสนับสนุนนักเรียนให้มีปฏิสัมพันธ์การเรียนรู้ร่วมกัน บทบาทของครูผู้สอนจะเป็นผู้กระตุ้น ชี้แนะให้นักเรียนได้ใช้กระบวนการทางปัญญา รวมไปถึงการวัดและประเมินผล การเรียนรู้จะเป็นการประเมินตามสภาพจริง กระบวนการจัดการเรียนรู้มี 4 ขั้น ประกอบไปด้วยขั้นที่ 1 เรียนรู้ (Learn) มุ่งเน้นให้นักเรียนเกิดกระบวนการทางปัญญามีความรู้พื้นฐานและสามารถจดจำนำมาใช้งานได้ ขั้นที่ 2 ขั้นวางแผน (Plan) และขั้นที่ 3 ขั้นปฏิบัติ (Do) การจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 ขั้นนี้เป็นการต่อยอดเพื่อให้นักเรียนนำความรู้มาจากขั้นที่ 1 มาใช้ในการวางแผนบริหารจัดการงาน และลงมือปฏิบัติตามแผนงานเพื่อให้งานนั้นสำเร็จตามเป้าหมายภายในระยะเวลาที่กำหนด ขั้นที่ 4 ประเมินตน (Reflect) การจัดการเรียนรู้จะดำเนินการตามนี้ทุกขั้นตอนเป็นวงจรต่อเนื่องกัน เป็นการย้ำความรู้และทบทวนซ้ำไปเรื่อยๆ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการ (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอน อภิปรายได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 เรียนรู้ (Learn) เป็นการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนมีหลักการความรู้พื้นฐานในเรื่องนั้นอย่างถูกต้อง เกิดกระบวนการเรียนรู้เมื่อนักเรียนใช้กระบวนการคิด ทั้งคิดวิเคราะห์ คิดคาดการณ์ คิดอย่างมีจินตนาการ คิดเชื่อมโยง คิดแบบเป็นเหตุเป็นผลเพื่อเชื่อมโยงโครงสร้างความรู้เดิมที่มีอยู่เข้ากับประสบการณ์เรียนรู้ใหม่ สอดคล้องกับทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) ที่กล่าวว่า กระบวนการพัฒนาสติปัญญาของมนุษย์ คือ การนำเสนอสิ่งเร้าที่นักเรียนรู้จักหรือมีข้อมูลอยู่ จะสามารถช่วยให้นักเรียนหันมาใส่ใจและรับรู้สิ่งนั้น จัดสิ่งเร้าในการเรียนรู้ให้ตรงกับความสนใจของนักเรียน การฝึกให้จำโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การท่องจำซ้ำๆ จะช่วยให้นักเรียนนั้นจดจำเนื้อหาสาระใด ๆ ได้เป็นเวลานาน ของ Chanruang ที่สรุปว่า การจัดการสอนนั้นครูจำเป็นต้องตรวจสอบความรู้เดิมของนักเรียนก่อนที่จะให้เรียนรู้สิ่งใหม่ ด้วยการใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน (Chanruang, W., 2006)

ขั้นที่ 2 วางแผน (Plan) นำพื้นฐานความรู้มาประยุกต์ใช้ คิดบริหารจัดการตน จัดการงาน รู้ว่าเป้าหมายที่สำเร็จคืออะไร และทำอย่างไรจึงจะไปสู่เป้าหมายได้ เป็นการพัฒนาให้นักเรียนได้ใช้ความคิดที่ซับซ้อนมากยิ่งขึ้น มีความเข้าใจที่เป็นเหตุเป็นผล เรียงลำดับรายละเอียดขั้นตอนในการทำงาน กิจกรรมการเรียนรู้จะเน้นการสร้างสถานการณ์ปัญหาที่ท้าทาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ลงมือทำด้วยตนเอง ของศักดิ์ชัย ใจชื่อตรง (2561) ที่สรุปว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนได้วางแผนการทำงานด้วยตนเองเป็นขั้นที่สำคัญในการ

พัฒนาทักษะการจัดการสมอง (EF) หากกิจกรรมใดมีความยากนักเรียนจะใช้เวลาค่อนข้างนาน แต่ถ้ากิจกรรมใดที่นักเรียนมีพื้นฐานในการทำงานอยู่บ้างจะใช้เวลาในการวางแผนที่น้อยลง โดยนักเรียนจะมีการวางแผนการทำงานร่วมกับและเพื่อน (ศักดิ์ชัย ใจชื่อตรง, 2561) สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างให้นักเรียนได้รู้จักกระบวนการของการวางแผนนั้น คือบทบาทของครู Center on the Developing Child Harvard University (2011) กล่าวว่าครูหรือผู้ใหญ่จะต้องคอยช่วยเหลือและสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และคอยช่วยเหลือเมื่อเห็นว่านักเรียนต้องการ การฝึกฝนทักษะเหล่านี้โดยผ่านการกำหนดงาน แบ่งงานให้เป็นลำดับขั้นตอน ใช้เทคนิคการเสริมต่อการเรียนรู้ Scaffolding สร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียนในลักษณะการช่วยเหลือตามสภาพปัญหาที่เป็นอยู่ในขณะนั้น เพื่อนักเรียนจะสามารถแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเองในที่สุด

ขั้นที่ 3 ลงมือปฏิบัติ (Do) ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ เพื่อได้เรียนรู้ถึงทักษะที่จำเป็นจะต้องใช้ เพื่อให้การปฏิบัติงานนั้นสำเร็จตามเป้าหมาย ภายในระยะเวลาที่กำหนด องค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัตินั้นประสบผลสำเร็จ นักเรียนสามารถที่จะสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองและทำงานได้สำเร็จตามเป้าหมายมีทั้ง กระบวนการการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย อุปกรณ์เครื่องมือที่เหมาะสมมีจำนวนเพียงพอและพร้อมใช้งาน บรรยากาศการเรียนรู้สถานที่ที่เอื้ออำนวย และบทบาทของครูที่จะคอยสนับสนุนดูแลให้การช่วยเหลือเมื่อเห็นว่านักเรียนนั้นต้องการ ของเกดิษฐ์ จันทร์ขจร ที่สรุปว่า การจัดการเรียนการสอนโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ส่วนใหญ่ครูปล่อยให้เด็กเรียนรู้จากสิ่งที่ปฏิบัติเอง โดยไม่ได้สอนทักษะ หรือกลยุทธ์ในการปฏิบัติจากงานที่ครูมอบหมาย การสอนทักษะหรือกลยุทธ์ในการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ เช่น การวางแผน การจัดสรรเวลา การจัดการสารสนเทศต่าง ๆ สามารถแยกแยะหรือจับประเด็นสำคัญจากรายละเอียด การตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเอง หรือการสะท้อนความคิดจากการทำงาน ฯลฯ เป็นเครื่องมือสำคัญและมีความจำเป็นที่สุดของการจัดการกับปัญหาความบกพร่องของความสามารถคิดบริหารจัดการตน การนำทักษะของความสามารถคิดบริหารจัดการตนเข้าสู่ในรายวิชาและห้องเรียนจึงไม่ใช่เรื่องยาก เพียงแต่ครูสามารถบูรณาการการสอน และประเมินทักษะ หรือกลยุทธ์ในการทำงาน เข้าสู่การทำกิจกรรมควบคู่กับการมุ่งไปที่ผลงานที่ได้จากกิจกรรม (เกดิษฐ์ จันทร์ขจร, 2562)

ขั้นที่ 4 ประเมินตน (Reflect) เป็นขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญอีกขั้นหนึ่งที่มุ่งเน้นให้นักเรียนประเมินตนเอง ว่าเพราะอะไรที่ทำให้เราไปสู่เป้าหมายได้และอะไรที่ทำให้เราไม่สามารถไปสู่เป้าหมายได้เพื่อที่จะได้รู้จักตนเองและปรับปรุง ตามแนวคิดทฤษฎี Gibbs Reflective Cycle กล่าวว่า การสะท้อนคิดเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาความสามารถของผู้เรียน สนับสนุนการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับ ของยศวีร์ สายฟ้า ที่สรุปว่าการจัดการ

เรียนรู้โดยใช้การสะท้อนคิดที่เกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนได้รับรวบรวมข้อมูลจากการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน แล้วนำมาพิจารณาห้อย่างใคร่ครวญจนเกิดความเข้าใจในความคิดของตนเองอย่างถ่องแท้ ก่อนที่จะสื่อสารกับผู้อื่น ซึ่งเป็นวิธีการสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนได้คิดเกี่ยวกับพัฒนาการเรียนรู้ของตน ตัดสินใจในผลงานของตนเองที่ได้สร้างสรรค์ขึ้นมา และเป็นการทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ โดยเกิดขึ้นระหว่างดำเนินกิจกรรม และหลังการดำเนิน ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางกระบวนการคิด รวมทั้งทักษะการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยการแนะนำตนเอง วิพากษ์ตนเอง สร้างโอกาสให้ผู้เรียนสามารถชี้แนะตนเองได้มากขึ้น และได้รู้การประเมินตนเอง (ยศวีร์ สายฟ้า, 2557) สอดคล้องกับ Daniels and Clarkson (2010) ที่ได้กล่าวถึงพัฒนาการที่โดดเด่นของเด็กในวัย 5-7 ปี ที่จะมีทักษะการสะท้อนตนเอง (selfreflective skill) และทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลและมีตรรกะ (reasoning and logical thinking skills) เด็กวัย 5-7 ปี เริ่มมีความเข้าใจความรู้สึนึกคิดและตัวตนของตนเองมากขึ้น สามารถบอกเล่าจุดเด่น บอกเล่าคุณลักษณะของตนเอง รับรู้จุดเด่นจุดด้อยของตนเองได้มากขึ้น เริ่มมีมุมมองในการมองสิ่งต่างๆ รอบตัว แบบมีตรรกะและมีเหตุผลมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ Prof. Dr. McMillan JH & Hearn J (2009) พบว่าการสะท้อนคิดเป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการจูงใจนักศึกษาให้เข้าใจในบทเรียน ประสบความสำเร็จในระดับที่สูงกว่าที่คาด ทั้งนี้เนื่องจากกระบวนการดังกล่าวเป็นการเปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้ที่อยู่นอกเหนือความคาดหวังของผู้สอน ทำให้ผลลัพธ์จากการเรียนรู้มักจะสูงกว่าสิ่งที่ผู้สอนต้องการป้อนให้นักศึกษาเสมอ

2. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนเอง (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น จากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิผลตามเกณฑ์ที่กำหนดนักเรียนมีระดับคะแนนความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองที่สูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเห็นได้จากผลของการตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้จากการวัดผลคะแนนความสามารถคิดบริหารจัดการตนเองจากแบบสังเกตพฤติกรรมแบบมาตราวัดรูปรีด (Scoring Rubric) และแบบบันทึกการสะท้อนคิดที่นักเรียนเป็นผู้บันทึกความรู้หรือสิ่งที่ตนได้รับหลังจากที่ได้เรียนรู้หรือปฏิบัติกิจกรรม ผู้วิจัยได้ใช้แบบสังเกตพฤติกรรมเป็นแบบมาตราวัดรูปรีด (Scoring Rubric) เพื่อประเมินพฤติกรรม กระบวนการที่นักเรียนใช้เพื่อให้เกิดผลงาน เป็นวิธีการให้คะแนนในการประเมินตามสภาพจริง กล่าวคือเมื่อมีกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนก็จะได้แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมา ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่ใช้ประเมินตามสภาพจริงได้ในทันที นอกจากการประเมินที่เกิดจากผู้วิจัยแล้วยังมีแบบสะท้อนคิดที่นักเรียนจะได้ทำการทบทวนถึงประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตนเองได้ทำมา รวมทั้งเป็นการประเมินความสามารถของตนเอง เพื่อช่วยแก้ปัญหาและช่วยเพิ่มประสิทธิผลของการเรียนรู้ ตามหลักการจัดการเรียนรู้ John Dewey (จอห์น ดิวอี้) ได้ให้ความสำคัญของการสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนได้ทั้ง

3 ด้านคือ 1. ด้านความรู้ (knowledge) 2. ด้านทักษะ (skill) 3. ด้านทัศนคติ (Attitude) ผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลที่ได้จากการประเมินทั้ง 2 แบบมาวิเคราะห์ข้อมูล ผลจากการประเมินทั้งเชิงปริมาณที่มีคะแนนสูงขึ้นเรื่อยๆ และเชิงคุณภาพ พบว่าคะแนนหลังการทดลองมีค่าสูงกว่าก่อนทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการของความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียนที่ดีขึ้นตามลำดับ ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถคิดบริหารจัดการตนสูงขึ้นกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้จะจัดตามขั้นตอนนี้เป็น การย่ำซ้ำความรู้ให้กับนักเรียนเป็นไปตามกฎการเรียนรู้ธอร์นดิค (Thorndike) คือ กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การที่นักเรียนได้รับฝึกหัดหรือกระทำกิจกรรมนั้นบ่อย ๆ ด้วยความเข้าใจ จะทำให้การเรียนรู้นั้นคงทนถาวร ของสุคนธา เพชรศิริ ที่สรุปว่าการจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบ RRL: Review & Repeat Learning เรียนซ้ำ ย่ำทวน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสำหรับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนนี้ ทำให้ครูมีทักษะการสอนสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาภาษาไทย รายวิชาคณิตศาสตร์ รายวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รายวิชาภาษาอังกฤษของผู้เรียนหลังใช้รูปแบบ RRL: Review & Repeat Learning มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 (สุคนธา เพชรศิริ, 2563)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้พบว่า 1.รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นมี 4 ขั้นตอนคือ 1.ขั้นเรียนรู้(Learn) 2.ขั้นวางแผน(Plan) 3.ขั้นปฏิบัติ (Do) 4.ขั้นสะท้อน (Reflect) 2. ผลศึกษาการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จากการวัดความสามารถคิดบริหารจัดการตนทั้ง 4 ครั้งสูงขึ้นตามลำดับ การประเมินครั้งที่ 1 มีค่าคะแนนเฉลี่ย = 30.67 การประเมินครั้งที่ 2 มีค่าคะแนนเฉลี่ย = 32.51 การประเมินครั้งที่ 3 มีค่าคะแนนเฉลี่ย = 37.67 และการประเมินครั้งที่ 4 มีค่าคะแนนเฉลี่ย = 37.77 ผลการวิจัยอธิบายได้ว่า รูปแบบจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนั้นสามารถที่จะเสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน (Executive Function) ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นได้ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ 1.สถานศึกษาควรส่งเสริมและสร้างความตระหนักให้ครูมีบทบาทในการเสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียน ครูผู้สอนควรมีการเตรียมรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อให้ นักเรียนได้รับการเสริมสร้างอย่างต่อเนื่อง 2.สถานศึกษาควรให้การสนับสนุนและเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาให้มี สภาพแวดล้อม บรรยากาศ บุคลากร อุปกรณ์การเรียนการสอนที่จะส่งเสริมให้การเสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตนของนักเรียน 3. ครูผู้สอนควรมีการ

เตรียมการจัดการเรียนรู้มาเป็นอย่างดี ศึกษาหาข้อมูลที่จะจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความสามารถคิดบริหารจัดการตน ว่าควรมีรูปแบบหรือขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้อย่างไร และส่งเสริมให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งนำไปบูรณาการกับการทำกิจกรรมอื่น ๆ อีกได้

เอกสารอ้างอิง

- เกดิษฐ์ จันทร์ขจร. (2562). การบริหารจัดการของสมองขั้นสูง :แนวคิดและแนวทางประยุกต์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน. วารสารวิชาการศึกษาศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 20(2), 111-116.
- ยศวีร์ สายฟ้า. (2557). ประเด็นท้าทายในการจัดการประถมศึกษา: จุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา. วารสารครุศาสตร์.ปีที่ 4, 2(3), 126-142.
- ศักดิ์ชัย ใจช่อตรง. (2561). การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ศิลปะที่ส่งเสริมทักษะการจัดการสมอง(EF) สำหรับเด็กปฐมวัย. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2561a). คู่มือพัฒนาทักษะสมอง EF Executive Functions สำหรับครูปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: บริษัท มติชน (จำกัด) มหาชน.
- สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2561b). คู่มือพัฒนาทักษะสมองEF Executive Functionsในเด็กวัย 7-12 ปี สำหรับพ่อแม่และครู. กรุงเทพมหานคร: บริษัท โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์ (1987) จำกัด.
- สุคนธา เพชรศิริ. (2563). การพัฒนารูปแบบ RRL:Review&Repeat Learning เรียนซ้ำ ย้ำทวน เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสำหรับการบริหารงานวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอน. เรียกใช้เมื่อ 12 พฤษภาคม 2564 จาก https://www.kroobannok.com/board_view.php?b_id=184543&bcid_id=16
- Canet Juric Lorena et al. (2013). Development patterns of executive functions in children. The Spanish Journal of Psychology, 15(6), 93-102.
- Chanruang, W. (2006). Development of analytical thinking enhancement program For students Prathom 4. Master of Education Thesis: Thepsatri Rajabhat University.
- DiTullio, G. (2018). Helping Students Develop Executive Function Skills. Retrieved January 12, 2564, from <https://www.edutopia.org/article/helping-students-develop-executive-function-skills>

- Monica eileen wolfe. (2004). Executive function processes: inhibition, working memory, planning and attention in children and youth with attention deficit hyperactivity disorder. Doctor of philosophy major subject : school psychology: Texas A&M University.
- Rosseli et al. (2019). Age, executive functioning, and decision-making styles in adults: a moderated mediation model. A Journal on Normal and Dysfunctional Development. Retrieved May 12, 2564, from <https://lahore.comsats.edu.pk/Papers/Abstracts/7418586380712113721735.pdf>